EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 23.2.2012.
COM(2012) 72 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Padomes 2003. gada 22. jūlija Regulas (EK) Nr. 1435/2003 par Eiropas Kooperatīvās sabiedrības (*SCE*) statūtiem piemērošana

(Dokuments attiecas uz EEZ)

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Padomes 2003. gada 22. jūlija Regulas (EK) Nr. 1435/2003 par Eiropas Kooperatīvās sabiedrības (*SCE*) statūtiem piemērošana

(Dokuments attiecas uz EEZ)

SATURS

1. Ievads 4

2. Statūtu mērķis 4

3. *SCE* statūtu piemērošana: ziņas par *SCE* 5

4. Sabiedriskajā apspriešanā konstatētie pozitīvie un negatīvie faktori, kas ietekmē *SCE* izveidi 6

4.1. Vispārīga tendence 6

4.2. Pozitīvi un tikai kooperatīviem raksturīgi faktori, kas veicina *SCE* dibināšanu 6

4.3. Citu iespējamo priekšrocību novērtējums 6

4.4. Negatīvi faktori 7

5. Kādēļ *SCE* statūti ir salīdzinoši nepopulāri 7

6. Vienkāršošanas jautājums 7

7. *SCE* izplatības tendences 8

8. Ziņošana par konkrētiem jautājumiem un iespējami regulas grozījumi 8

8.1. Ziņošana par konkrētiem jautājumiem, kas minēti regulas 79. pantā 8

8.2. Atsauču uz valstu tiesību aktiem vienkāršošana 9

9. SECINĀJUMI 10

PIELIKUMS 11

1. IEVADS

Eiropas Kooperatīvās sabiedrības regula (*SCE* — latīniski "Societas Cooperativa Europaea") tika pieņemta 2003. gada 22. jūlijā[1], divus gadus pēc Eiropas uzņēmējsabiedrības statūtu regulas (*SE* — latīniski "Societas Europaea") pieņemšanas[2]. *SCE* regulu papildina Padomes Direktīva 2003/72/EK par darbinieku iesaisti *SCE* ("*SCE* direktīva")[3]. Termiņš valstu tiesību aktu pielāgošanai *SCE* regulas un *SCE* direktīvas prasībām bija 2006. gada 18. augusts.

2. STATŪTU MĒRĶIS

Statūtu galvenais mērķis ir sekmēt kooperatīvu pārrobežu un starptautisku darbību[4]. Eiropas Kooperatīvās sabiedrības statūti tāpat kā *SE* statūti ir neobligāts juridiskais instruments. Pārrobežu darbībā uzņēmumi var izvēlēties *SCE* vai valsts kooperatīva juridisko formu.

SCE var izveidot:

- pārveidojot valsts kooperatīvu, kam ir iestādes citā dalībvalstī;
- apvienojot divus vai vairāk kooperatīvus no dažādām dalībvalstīm;
- piecas vai vairāk fiziskas personas un sabiedrības, kas jebkādā likumīgā uzņēmējdarbības formā darbojas dažādās valstīs;
- divas sabiedrības vai piecas fiziskas personas, kas ir pastāvīgie iedzīvotāji vismaz divās dalībvalstīs.

Visos šajos gadījumos obligāts ir starptautiskuma elements, jo dibinātājiem ir jābūt no vismaz divām valstīm.

SCE statūtu mērķis ir likvidēt juridiskos šķēršļus kooperatīvu grupu no dažādām dalībvalstīm radīšanai un vadībai. To pārrobežu uzņēmējdarbību traucē atšķirības starp dažādās valstīs piemērotajiem tiesību aktiem par kooperatīviem. *SCE* regulas nolūks bija samazināt šo problēmu, ļaujot kooperatīviem pārstrukturēties pārrobežu apvienošanās ceļā. Tā ļauj *SCE* pārcelt savu juridisko adresi no tās dalībvalsts, kur tā sākotnēji izveidota, uz citu dalībvalsti. Regula dod tiesības *SCE* izvēlēties to uzņēmuma pārvaldības sistēmu, kas tai ir visvairāk

---

1 OV L 207, 18.8.2003., 1. lpp., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:207:0001:0024:EN:PDF .

2 Padomes 2001. gada 8. oktobra Regula (EK) Nr. 2157/2001 par Eiropas uzņēmējsabiedrības (*SE*) statūtiem, OV L 294, 10.11.2001., 1. lpp., http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=Regulation&an_doc=2001&nu_doc=2157 .

3 Padomes 2003. gada 22. jūlija Direktīva 2003/72/EK, ar ko papildina Eiropas Kooperatīvās sabiedrības statūtus darbinieku iesaistīšanas jomā, OV L 207, 18.8.2003., 25. lpp., http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&numdoc=32003L0072&model=guichett&lg=en .

4 Dokumentu Komisija ierosināja 1992. gadā kopā ar diviem citiem projektiem, par Eiropas asociāciju un par Eiropas savstarpējo sabiedrību, kurus Komisija 2006. gadā atsauca, jo netika panākta virzība uz priekšu sarunās Padomē. Visi trīs priekšlikumi bija daļa no sociālās ekonomikas uzņēmumu veicināšanas paketes. Priekšlikumi bija atbilde uz prasībām sociālās ekonomikas uzņēmumiem radīt iespēju izveidot pašiem savu Eiropas juridisko formu un tādējādi nodrošināt vienlīdzīgu konkurenci ar tradicionālajām kapitālsabiedrībām.

piemērota. Tā var būt vienpakāpes vai divpakāpju sistēma; valdei var būt vai nebūt uzraudzības komiteja.

SCE regulas 79. pantā noteikts, ka pēc pieciem gadiem kopš regulas stāšanās spēkā Komisijai jāiesniedz ziņojums par tās piemērošanu. Tam attiecīgā gadījumā jāpievieno regulas grozījumu priekšlikumi. Direktīvas, kurā paredzēta kārtība darbinieku iesaistei *SCE*, piemērošana tika pārskatīta 2010. gadā[5].

Lai iegūtu šim ziņojumam vajadzīgo informāciju, Eiropas Komisijas Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts (*ENTR* ĢD) pasūtīja ārēju pētījumu[6], kas tika iesniegts 2010. gada septembrī. *ENTR* ĢD 2011. gada aprīlī sāka sabiedrisko apspriešanu par šā pētījuma secinājumiem un ieteikumiem. Vienlaikus Vienotā tirgus aktā[7] Komisija norādīja, ka tā gatavojas pārbaudīt, vai *SCE* regula būtu jāpārskata vai jāvienkāršo, lai tā labāk kalpotu kooperatīvu interesēm.

Paziņojumā par sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvu, kas tika pieņemts 2011. gada 25. oktobrī[8], Komisija norādīja, ka atkarībā no sabiedriskās apspriešanas rezultātiem tā varētu ierosināt *SCE* regulas vienkāršošanu, padarot to neatkarīgāku no valstu tiesību aktiem un ļaujot vieglāk izveidot sociālos kooperatīvus.

Sabiedriskās apspriešanas secinājumi tika publicēti drīz pēc tam — 2011. gada novembrī[9]. Šis ziņojums pamatojas uz šiem secinājumiem.

3. *SCE* STATŪTU PIEMĒROŠANA: ZIŅAS PAR *SCE*

2011. gada novembrī 30 ES/EEZ dalībvalstīs bija reģistrēti 24 *SCE* — pieci Itālijā, septiņi Slovākijā, pa vienam Francijā, Lihtenšteinā, Nīderlandē, Spānijā un Zviedrijā, trīs Ungārijā, divi Vācijā un divi Beļģijā. *SCE* regulai bija jāstājas spēkā 2006. gadā. Tomēr lielākā daļa dalībvalstu šo termiņu neievēroja. 2011. gada decembrī trīs dalībvalstis vēl nebija veikušas vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu regulas piemērošanu.

Šā ziņojuma pielikumā ir detalizētākas ziņas par *SCE* un to raksturojums.

---

5 Komisijas ziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Padomes 2003. gada 22. jūlija Direktīvas 2003/72/EK, ar ko papildina Eiropas Kooperatīvās sabiedrības statūtus darbinieku iesaistīšanas jomā, pārskatīšanu COM(2010)481, 16.9.2010.

6 *Study on the implementation of the Regulation 1435/2003 on the Statute for a European Cooperative Society (SCE): Executive Summary and Part I: Synthesis and comparative report*: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf *and Part II: National Reports*: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_ii_national_reports.pdf.

7 COM(2011)206, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011DC0206:EN:NOT.

8 COM(2011)682, http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm.

9 Atbilžu kopsavilkums: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/public-consultation-files/summary_replies_en.pdf.

4. SABIEDRISKAJĀ APSPRIEŠANĀ KONSTATĒTIE POZITĪVIE UN NEGATĪVIE FAKTORI, KAS IETEKMĒ *SCE* IZVEIDI

4.1. Vispārīga tendence

Profesionālās organizācijas uzskata, ka nav vispārīgas tendences, ko varētu attiecināt uz visiem kooperatīviem. Lemjot par to, vai veidot valsts kooperatīvu vai *SCE*, kā arī novērtējot, kura valsts būtu vislabākā *SCE* reģistrēšanai, viens no vissvarīgākajiem izskatāmajiem jautājumiem ir nodokļi. Tomēr *SCE* statūti nereglamentē nodokļus — tos nosaka tās valsts tiesību akti, kurā *SCE* atrodas. Tādējādi dažādās valstīs joprojām atšķiras kooperatīvu ieņēmumu aplikšana ar nodokli un uzņēmumu ienākumu nodoklis, kooperatīva rīcībā esošās peļņas vai pārpalikumu aplikšana ar nodokli un nedalāmo rezervju aplikšana ar nodokli.

Nākamie izskatāmie jautājumi aiz nodokļiem pēc svarīguma ir šādi — valsts darba tiesību aktu prasības un tas, cik sarežģīti un salīdzinoši stingri ir valsts tiesību akti par kooperatīviem. Lemjot par to, kur reģistrēt kooperatīvu, uzņēmēji priekšroku dod valstij ar labām komunikācijām un uzņēmējdarbībai draudzīgu administratīvo vidi.

4.2. Pozitīvi un tikai kooperatīviem raksturīgi faktori, kas veicina *SCE* dibināšanu

Kooperatīvi un profesionālās organizācijas uzskata, ka vissvarīgākais ieguvums no *SCE* izveides ir **Eiropas tēla** iegūšana. Šis tēls var palīdzēt kooperatīva dibinātājiem iekļūt tādos tirgos, kur Eiropas zīmols ir pārdodams labāk nekā valsts zīmols. Tas attiecas galvenokārt uz tādām jomām kā sociālo pakalpojumu sniegšana.

Tāpat virkne organizāciju norāda, ka tiesības izveidot *SCE* ir kooperatīvu vadītāju ieguvums, jo tas ļauj viņiem uzsvērt **piederību kooperatīvu kustībai** kopumā, kad viņi vēlas izveidot meitasuzņēmumu citā valstī vai pārrobežu kopuzņēmumu. Dažas ieinteresētās personas uzskata *SCE* statūtus par simboliskiem, jo tie paaugstina sociālās ekonomikas uzņēmumu prestižu. Kooperatīvi norāda, ka to uzņēmējdarbības modelis atšķiras no tradicionālo kapitālsabiedrību modeļa. Tas balstīts uz solidaritāti, demokrātisku pārvaldību, dalībnieku līdzdalību un tuvumu dalībniekiem un klientiem, jo mērķis ir apmierināt viņu, nevis vadītāju, intereses.

4.3. Citu iespējamo priekšrocību novērtējums

Lielākā daļa ieinteresēto personu neuzskata *SCE* **pārvalstisko būtību** par iespējamu priekšrocību, veicot pārrobežu strukturālas pārmaiņas grupas iekšienē. Šī *SCE* iezīme, šķiet, interesē tikai lielas kooperatīvas finanšu iestādes un savstarpējās apdrošināšanas sabiedrības, uzskatot to par palīdzīgu savas **grupas struktūras reorganizēšanā un vienkāršošanā**. Tomēr līdz 2011. gada decembrim nav izveidota neviena šāda *SCE*.

Iespēja pārcelt savu juridisko adresi uz citu dalībvalsti netiek uzskatīta ne par būtisku stimulu *SCE* izveidei, ne par tās patiesu salīdzinošu priekšrocību salīdzinājumā ar valsts kooperatīviem. Sabiedriskajā apspriešanā šis jautājums tika izvirzīts, tomēr netika saņemtas nekādas atbildes. Praksē līdz 2011. gada decembrim neviena *SCE* savu juridisko adresi nav pārcēlusi.

Tāpat sabiedriskajā apspriešanā ieinteresētajām personām tika vaicāts, vai tās novērtē iespēju izveidot *SCE*, lai veiktu **pārrobežu apvienošanos**. Neviens to neuzskatīja par svarīgu stimulu. Līdz 2011. gada decembrim Komisijai nebija informācijas par šādām darbībām.

Uzņēmumi arī nav ieinteresēti **pārvērst** valsts kooperatīvu par *SCE* — ieinteresētās personas šo iespēju nekomentēja.

4.4. Negatīvi faktori

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām atklāja vairākas problēmas *SCE* regulas piemērošanā. Tās attiecas gan uz *SCE* izveidi, gan uz to darbību.

Vissvarīgākā problēma *SCE* izveidē ir **neinformētība par *SCE*** uzņēmēju vidē. Vissvarīgākie negatīvie aspekti ir **izveides izmaksas**, **sarežģītās procedūras** (daudzo atsauču uz valsts tiesību aktiem dēļ) un **juridiskā neskaidrība** par to, kurus tiesību aktus katrā konkrētajā gadījumā piemēro.

Virkne ieinteresēto personu par šķērsli vismaz fiziskām personām, kuras vēlas izveidot mazu *SCE*, lai sadarbotos pāri robežām, uzskata arī **minimālā kapitāla prasību 30 000 EUR** apmērā. Tomēr alternatīvais viedoklis ir tāds, ka pietiekams kapitāls liecina par nopietnu uzņēmējdarbību.

Daži respondenti uzskata noteikumus par **darbinieku iesaistīšanu** par negatīvu stimulu, jo, viņuprāt, tie ir apgrūtinoši un sarežģīti. Šie noteikumi arī tiek uzskatīti par nesamērīgiem, ja ir tikai daži darbinieki. Tomēr darba ņēmēju organizācijas un citi respondenti nenorāda uz problēmām šajā jomā.

5. KĀDĒĻ *SCE* STATŪTI IR SALĪDZINOŠI NEPOPULĀRI

Respondenti uzskata, ka *SCE* statūti ir salīdzinoši nepopulāri ne tikai tādēļ, ka tie ir sarežģīti, bet arī galvenokārt tādēļ, ka uzņēmumi, kuri izvēlas darboties kā kooperatīvi, parasti ir ļoti piesaistīti savai valstij. Kooperatīva mērķis taču ir kalpot tā dalībniekiem, kuri tieši piedalās uzņēmuma demokrātiskajā pārvaldībā.

Pārliecinošs kooperatīvu vairākums ir mazie uzņēmumi, kas darbojas vienas valsts robežās. Tādēļ virkne ieinteresēto personu organizāciju apšauba to, ka *SCE* statūti sniegtu kādas priekšrocības. Turklāt cilvēki, kas izveido kooperatīvus, parasti paļaujas uz savas valsts tiesību aktiem, kurus viņi pārzina labāk.

Daži arī norāda, ka *SCE* regula daudzās dalībvalstīs tika īstenota novēloti (pat vairākus gadus pēc termiņa) — pat tādās valstīs kā Francija, Itālija un Spānija, kur kooperatīvu kustība ir ļoti spēcīga.

6. VIENKĀRŠOŠANAS JAUTĀJUMS

Visas ieinteresētās personas uzskata, ka nozīmīgs šķērslis *SCE* popularitātei ir šā instrumenta sarežģītība. Eiropas organizācija, kas pārstāv visas valsts un nozaru kooperatīvu federācijas Eiropas Savienībā, atzīmē, ka valsts tiesību akti par kooperatīviem šķiet vienkāršāki un elastīgāki. Vairākas ieinteresētās personas uzskata, ka regulas sarežģītība (ar tās daudzajām atsaucēm uz valsts tiesību aktiem) attur ne tikai kooperatīvus, bet arī cita veida uzņēmumus, kuri citādi varētu būt ieinteresēti veikt savu darbību kā *SCE*.

Ieinteresētās personas vienbalsīgi apgalvo, ka *SCE* regula pilnīgi noteikti jāvienkāršo, lai to plašāk izmantotu lieli un mazi uzņēmumi. Šāda veida regula nesniedz nekādu patiesu labumu kooperatīviem, jo tajā ir daudz atsauču uz valsts tiesību aktiem.

Patiesībā līdz 2011. gada decembrim neviena no lielajām kooperatīvu grupām, kuras darbojas vai plāno darboties Eiropas līmenī, nav izmantojusi *SCE* instrumentu. Viena ļoti liela grupa mazumtirdzniecības izplatīšanas nozarē, kas apvieno valstu kooperatīvus, kuri ieņem vadošu lomu savas valsts tirgū, izvēlējās izveidot kooperatīvu atbilstīgi Beļģijas tiesību aktiem, nevis *SCE* formā. Līdzīgi arī liela Beļģijas, Vācijas un Nīderlandes lauksaimniecības un piena nozares kooperatīvu apvienošanās nenotika, izmantojot *SCE*[10].

7. *SCE* IZPLATĪBAS TENDENCES

Nav nekādas pozitīvas saiknes starp spēcīgu un nozīmīgu kooperatīvu kustību kādā valstī un *SCE* skaitu šajā valstī. Francija, Vācija, Itālija un Spānija ir tādu valstu piemēri, kurās uzņēmumi neizrāda interesi par *SCE* izveidi, lai gan valsts pārvaldes iestādes aktīvi veicina kooperatīvu kustību un valsts mēroga organizācijas nodrošina kooperatīviem ievērojamu tehnisku un juridisku atbalstu.

Turklāt šķiet, ka nelielā skaitā dalībvalstu atrodas neaktīvas *SCE* — gluži kā jau piedzīvotā prakse ar neaktīvām *SE*. Tās ir sabiedrības, kas faktiski nedarbojas un ko šajās valstīs ir radījuši profesionāļi vienīgi pārdošanas nolūkā. Šķiet, ka ārvalstu uzņēmēji pērk jau izveidotas neaktīvas *SCE* galvenokārt tādēļ, lai ietaupītu laiku un izmaksas, kā arī lai izvairītos no sarežģītās izveides procedūras un sarunām par darbinieku iesaistīšanu. Komisijai praktiski nav informācijas par to, kas notiek ar šīm neaktīvajām *SCE*, kad tās sāk darboties.

8. ZIŅOŠANA PAR KONKRĒTIEM JAUTĀJUMIEM UN IESPĒJAMI REGULAS GROZĪJUMI

8.1. Ziņošana par konkrētiem jautājumiem, kas minēti regulas 79. pantā

Saskaņā ar regulas 79. pantu šajā ziņojumā jāizpēta, vai ir lietderīgi pieļaut *SCE* galvenā biroja un juridiskās adreses atrašanos dažādās dalībvalstīs. Tajā arī jāizskata, vai *SCE* statūtos ir pieļaujami noteikumi, ar kuriem novirzās no valsts tiesību aktiem par kooperatīviem vai papildina tos, pat ja šādi izņēmumi nav pieļaujami vietējiem kooperatīviem.

Šie divi jautājumi ir identiski izvirzīti arī *SE* regulā, jo tie ir saistīti gan ar Eiropas uzņēmējsabiedrību, gan ar Eiropas kooperatīvo sabiedrību darbību.

Saskaņā ar 79. pantu šajā ziņojumā jāizskata arī tas, vai ir lietderīgi atļaut noteikumus, kas atļauj *SCE* sadalīties divos vai vairāk valstu kooperatīvos, un vai atļaut īpašus tiesiskās aizsardzības līdzekļus krāpšanas gadījumā vai kļūdas gadījumā, kura radusies, reģistrējot apvienošanās ceļā dibinātu *SCE*. Šie divi jautājumi īpaši attiecas uz *SCE*, jo šajā jomā nav

10 *Coopernic* (*Coopérative Européenne de Référencement et de Négoce des Indépendants Commerçants*) *Scrl* ir neatkarīgo mazumtirgotāju un tirgotāju (*E. Leclerc*, *Colruyt*, *Conad*, *Coop* un *Rewe*) Eiropas iepircēju kooperatīvs. Alianses mērķis ir ļaut neatkarīgiem mazumtirgotājiem apmainīties ar zinātību un samazināt piegādes ķēdes izmaksas. 2007. gada decembrī par nodomu apvienoties paziņoja *Friesland Foods* un *Campina*. Pēc gada, 2008. gada decembrī, tie saņēma Eiropas konkurences iestāžu piekrišanu un kļuva par *FrieslandCampina*.

tiesību aktu, kuri būtu līdzīgi 3., 6. un 10. uzņēmējdarbības tiesību direktīvai[11], ko piemēro akciju sabiedrībām.

Komisijai ne par vienu no šiem jautājumiem nav pietiekami daudz informācijas, lai izdarītu nepārprotamus secinājumus. Tas ir tādēļ, ka ir izveidots tik maz *SCE* un regula dažās dalībvalstīs ir stājusies spēkā ļoti novēloti. Tomēr jāatzīmē turpmākais.

- Šķiet, ka kooperatīviem nav svarīgs jautājums, vai pieļaut *SCE* galvenā biroja vai galvenās administrācijas atrašanos citā dalībvalstī nevis tajā, kur ir tās juridiskā adrese. Ieinteresētās personas, kuras piedalījās apspriešanā, šo jautājumu nekomentēja. Kooperatīvi ir uzņēmumi ar ciešu saikni ar vietējām kopienām, un tiem tāpat kā tradicionālajām kapitālsabiedrībām ir jāsaglabā ciešas attiecības ar to teritoriju, kurā tie darbojas.

- Visas ieinteresētās personas nodarbina jautājums par to, vai *SCE* statūtos ir pieļaujami noteikumi, ar kuriem novirzās no valsts tiesību aktiem par kooperatīviem. Jautājumā par to, vai *SCE* būtu jādod lielāka neatkarība no valsts tiesību aktiem, viedokļi dalās. Lielākā daļa respondentu uzskata, ka *SCE* regulai būtu jādod kooperatīva dalībniekiem iespēja izvēlēties tādu pārvaldes modeli un struktūru, kas vislabāk atbilst viņu mērķiem un vajadzībām. Tomēr virknē atbilžu izskanēja liela piesardzība, norādot, ka šāda neatkarība var ļaut *SCE* novirzīties no kooperatīvās uzņēmējdarbības modeļa principiem un vērtībām. Respondenti arī atzīmēja, ka *SCE* nevajadzētu atbrīvot no obligātajiem noteikumiem par mazākuma dalībnieku un darbinieku tiesību aizsardzību.

- Šķiet, ka vismaz līdz šim kooperatīvus neskar jautājumi par *SCE* sadalīšanos divos vai vairāk valstu kooperatīvos un par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ja apvienošanās tiek atcelta. Līdz 2011. gada decembrim apvienošanās ceļā nebija izveidota neviena *SCE*.

8.2. Atsauču uz valstu tiesību aktiem vienkāršošana

SCE regula daļēji pamatojās uz divus gadus agrāk pieņemtajiem ***SE*** statūtiem. Lielā daļā *SCE* noteikumu, kas ir vispārēji piemērojami un nav īpaši raksturīgi tieši kooperatīviem, atkārtoti līdzīgie noteikumi, par kuriem bija vienošanās Padomē un Eiropas Parlamentā *SE* regulas pieņemšanas laikā. Tas attiecas uz noteikumiem par apvienošanos, par piemērojamo tiesību aktu hierarhiju, par sabiedrības galvenā biroja pārcelšanu, kā arī par prasību pēc pārrobežu elementa.

SCE regulā ir arī daudz atsauču uz valstu tiesību aktiem par kooperatīviem vai par akciju sabiedrībām ar kapitāla daļām. Piemēram, *SCE* vismaz reizi gadā jānotur akcionāru kopsapulce, ja vien valsts tiesību aktos par valsts kooperatīviem nav paredzētas biežākas sapulces, vai, ja notiek apvienošanās kreditoru aizsardzībai, jāpiemēro valsts tiesību akti par akciju sabiedrību apvienošanos.

Turklāt *SCE* regulā ir virkne iespēju vai atsauču, kas ļauj dalībvalstij uzspiest *SCE* konkrētu rīcību. Tās parasti sākas ar vārdiem "Dalībvalsts var noteikt/paredzēt". Piemēram, apvienošanās gadījumā dalībvalsts var pieņemt noteikumus, lai nodrošinātu pienācīgu

11 http://ec.europa.eu/internal_market/company/official/index_en.htm#directives

aizsardzību tiem dalībniekiem, kuri ir iestājušies pret apvienošanos. Citur lietots tāds formulējums kā "ja *SCE* juridiskās adreses dalībvalsts tiesību akti to atļauj".

Regulas vienkāršošanai vairāk nekā 30 pantus, kuros ir šādas iespējas un atsauces, var sadalīt trīs galvenajās kategorijās. Pirmkārt, ir panti, kas reglamentē tādus jautājumus, kuri ir kopīgi *SCE* un *SE* regulai. Otrkārt, ir noteikumi, kuros ir tieša atsauce uz tiesību aktiem par akciju sabiedrību. Treškārt, ir noteikumi, kuros ir atsauces un iespējas, kas reglamentē īpaši kooperatīviem raksturīgas darbības un jautājumus.

- Komisija gatavojas ierosināt pirmajā kategorijā esošo pantu grozījumus, ja vajadzīgs, saskaņā ar patlaban notiekošo apsvēršanu par iespējamiem grozījumiem attiecīgajos *SE* regulas pantos. Problēmas ir identiskas, un risinājumiem būtu jābūt vienādiem abās regulās.

- Komisija uzskata, ka par pantiem otrajā kategorijā tai būtu jāveic plaša apspriešanās ar ieinteresētajām personām, lai noskaidrotu, vai atsauces uz akciju sabiedrībām joprojām ir vajadzīgas. Dažas ieinteresētās personas ir norādījušas, ka šajās atsaucēs parasti nav ņemti vērā esošie valsts tiesību akti par kooperatīviem. Turklāt ne visās dalībvalstīs ir tiesību akti, kas attiecas vienīgi uz kooperatīviem.

- Par pantiem trešajā kategorijā, kur regulā noteikts, ka kāds noteikums uz *SCE* attiecas tikai tad, ja to atļauj valsts tiesību akti, Komisija apspriedīsies ar ieinteresētajām personām par veidiem, kā padarīt *SCE* regulu neatkarīgāku no valstu tiesību aktiem.

9. SECINĀJUMI

Pēc šā ziņojuma Komisija gatavojas apspriesties ar ieinteresētajām personām par to, vai un kā **vienkāršot *SCE* regulu**. Šajā nolūkā tā ir līdzorganizatore divām lielām konferencēm, atzīmējot 2012. – ANO Starptautisko kooperatīvu gadu. Pirmā 2012. gada aprīlī notiks Briselē, un tajā piedalīsies ieinteresēto personu organizācijas. Otrā notiks 2012. gada septembrī Kipras prezidentūras laikā, un tajā tiksies dalībvalstu pārstāvji.

Šajos forumos Komisija jautās ieinteresētajām personām, vai konkrēti panti būtu jāvienkāršo, svītrojot un aizstājot atsauces uz tiesību aktiem par akciju sabiedrībām, un vai *SCE* regulu var padarīt neatkarīgāku no valstu tiesību aktiem.

Plašākā kontekstā patlaban notiekošajā apsvēršanā par ES uzņēmējdarbības tiesību nākotni ietilpst arī jautājums par tādām Eiropas juridiskajām formām kā *SE* un *SCE* un nepieciešamību tās pārskatīt. Šīs apsvēršanas rezultāti palīdzēs Komisijai novērtēt, vai un kādi instrumenti ir vajadzīgi, lai apmierinātu Eiropas uzņēmēju prasības pēc līdzvērtīgākiem apstākļiem, labāka regulējuma un vienkāršošanas.

PIELIKUMS

Padomes 2003. gada 22. jūlija Regulas (EK) Nr. 1435/2003 par Eiropas Kooperatīvās sabiedrības (*SCE*) statūtiem piemērošana

1. IEVADS

Šis ir pielikums Komisijas ziņojumam par *SCE* regulas piemērošanu. Tajā sniegtas ziņas par esošajām *SCE* un to apraksts.

2. ZIŅAS PAR *SCE*

Saskaņā ar pētījumā iegūto informāciju[12] un datiem Vācijas *Libertas Institute* sarakstā par esošajām *SCE*[13] līdz 2011. gada 22. novembrim ES/EEZ dalībvalstīs bija reģistrētas 24 *SCE*.

Informāciju par esošo *SCE* skaitu ieguva galvenokārt *SCE* pētījumā iesaistītie valstu eksperti. Šis skaits tika salīdzināts ar informāciju *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV, skat. zemāk) un *TED* (*Tender Electronic Daily*) datu bāzē. OV dažas *SCE* (divas no 24) nav ietvertas vispār, 13 ir ietvertas kā *SE*, vēl 3 ir ietvertas kā *EEIG* un tikai 7 ir ietvertas kā *SCE*. Tas, ka OV nav norādītas vairākas juridisko personu Eiropas formas, ir jautājums, ko citi pētnieki jau ir aktualizējuši, pētot *SE* regulas piemērošanu[14].

SCE skaits palielinājās laikā no 2006. līdz 2009. gadam. 2010. un 2011. gadā tika izveidotas mazāk *SCE* nekā 2009. gadā. Ik gadu izveidotu jaunu *SCE* skaits no 2006. gada līdz 2011. gada novembrim bija šāds: 2006. gadā — 1, 2008. gadā — 5, 2009. gadā — 8, 2010. gadā — 7 un 2011. gadā — 3.

3. *SCE* UN TO RAKSTUROJUMS

3.1. Dibinātāju valstspiederība

Nav daudz informācijas par *SCE* izveidē iesaistīto dibinātāju valstspiederību. Regulā nav prasīts publicēt šo informāciju, reģistrējot *SCE*. Tās 13. pantā teikts, ka paziņojumu par *SCE* reģistrāciju *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicē tikai informācijas nolūkos, norādot *SCE* nosaukumu, reģistrācijas numuru, datumu un vietu, publikācijas datumu un vietu savā valstī, juridisko adresi un darbības nozari. Parasti šo informāciju no valsts reģistra pārsūta ES Oficiālo publikāciju birojam mēneša laikā no *SCE* reģistrācijas valstī.
Pētījums liecina, ka no piecām Itālijas *SCE* viena ir izveidota kopā ar Somijas un Spānijas partneriem, otra ar Francijas savstarpējās apdrošināšanas sabiedrību, bet trešā — kopā ar dibinātāju Maltas. Par 9 *SCE* (6 no Slovākijas un pa 1 no Francijas, Vācijas un Ungārijas) nav plašākas informācijas par to, kas pieprasīta regulā. Informācijas trūkums ir saistīts ar to, ka dažas no attiecīgajām *SCE* ir izveidotas nesen, vai arī *SCE* ir atteikušās sniegt pieprasīto informāciju valstu ekspertiem pētījuma veikšanas laikā.

3.2. Ģeogrāfiskais izkārtojums

Slovākija ir valsts ar visvairāk reģistrēto *SCE* — 7, bet tajā pašā laikā 6 no tām var uzskatīt par neaktīvām *SCE*, jo tās ir reģistrētas ar vienu un to pašu adresi un darbības jomu. Itālija ir otrajā vietā ar 5 *SCE*, un tas atbilst faktam, ka Itālija ir valsts, kur kooperatīvi ir labi attīstīti un

---

12 Pētījuma 4. papildinājuma I daļas tabulā sniegta vissvarīgākā informācija par esošajām *SCE*: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf .

13 *Libertas – Europäisches Institut GmbH*: http://www.libertas-institut.com/de/EWIV/List_SCE.pdf

14 Eidenmüller, Engert, Hornuf, Incorporating under European Law: The Societas Europaea as a Vehicle for Legal Arbitrage, 10th European Business Organization Law Review (2009).

kur tos stimulē valsts saskaņā ar konstitūcijas 45. pantu. Tas, ka Itālijā nav valsts īstenošanas tiesību akta, nav atturējis no *SCE* veidošanas. Tad seko Beļģija un Ungārija. *SCE* nav izveidotas 20 valstīs (18 dalībvalstīs un 2 EEZ valstīs).

3.3. Izveidošanas metodes

Par 14 *SCE*, par kurām ir šāda informācija, zināms, ka tās visas ir izveidotas *ex novo* (vai *ex nihilo*) saskaņā ar *SCE* regulas 2. panta 1. punkta pirmo, otro un trešo ievilkumu, tas ir, to izveidotāji ir:

a) "piecas vai vairāk fiziskas personas, kas ir pastāvīgie iedzīvotāji vismaz divās dalībvalstīs";

b) "piecas vai vairāk fiziskas personas un sabiedrības vai uzņēmumi (…), kas ir pastāvīgie iedzīvotāji vismaz divās atšķirīgās dalībvalstīs vai ko reglamentē vismaz divu atšķirīgu dalībvalstu tiesību akti";

c) "sabiedrības un uzņēmumi (..), ko reglamentē vismaz divu atšķirīgu dalībvalstu tiesību akti".

Precīzāk, sešas *SCE* ir izveidotas saskaņā ar iepriekš minēto a) apakšpunktu, sešas saskaņā ar b) apakšpunktu, bet divas saskaņā ar c) apakšpunktu. Par citu *SCE* izveidošanas metodi joprojām ziņu nav. Nav notikusi izveide apvienošanās vai pārveides ceļā.

Nav informācijas par juridiskās adreses pārcelšanu. Nav informācijas arī par tādām *SCE*, kas būtu likvidētas vai pārveidotas par kādas valsts juridisko formu.

Regulas 1. panta 2. punktā noteikts — "Ja vien, izveidojot *SCE*, citādi nav paredzēts *SCE* statūtos, neviena dalībnieka atbildība nav lielāka par viņa parakstīto summu. Ja *SCE* dalībniekiem ir ierobežota atbildība, tad *SCE* nosaukuma beigās ir "ar ierobežotu atbildību"". Juridiskās formas ziņā "ar ierobežotu atbildību" ir reģistrētas 13 no 24 *SCE* — 7 Slovākijā, 3 Itālijā un 3 Ungārijā. Nav skaidrs, kāda ir citu *SCE* atbildības pakāpe.

3.4. Darbības jomas, pārvaldes struktūra, parakstītais kapitāls, darbinieku skaits

Saskaņā ar pieejamo informāciju lielākā daļa *SCE* sniedz pakalpojumus. Septiņas *SCE* var uzskatīt par sociālajiem kooperatīviem vai sociālajiem uzņēmumiem sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvas[15] nozīmē, un to mērķi ir, piemēram, nodarbināt nelabvēlīgā stāvoklī esošus iedzīvotājus, sniegt medicīniskās konsultācijas un pakalpojumus veselības aprūpes jomā. Vēl septiņas darbojas nekustamā īpašumā jomā, divas darbojas būvniecības nozarē, un trīs sniedz uzņēmējdarbības konsultācijas.

To **pārvaldes struktūra** ir šāda — 5 *SCE* ir izvēlējušās vienpakāpes[16] pārvaldes struktūru, bet 10 ir izvēlējušās divpakāpju[17] pārvaldes struktūru. Visas Itālijas *SCE* ir izvēlējušās divpakāpju sistēmu.

15 *SCE* ir izveidotas ar **parakstīto kapitālu**, kas atbilst vai gandrīz atbilst minimālā kapitāla prasībai 30 000 EUR apmērā. Viena ir *SCE* izveidota ar parakstīto kapitālu 110 000 EUR apmērā. Informācijas trūkuma dēļ nav iespējams sniegt esošo *SCE* vidējo **bilanci**. **Tīrais apgrozījums** ir zināms divām *SCE* — 2009. gadā vienai no tām bija 1000 EUR tīrais apgrozījums, bet otrai tas bija zem 15 000 EUR.

Kopējais **darbinieku** skaits tajās 12 *SCE*, par kurām ir šādas ziņas, ir 32. Šos cilvēkus nodarbina galvenokārt divas *SCE* (vienā ir 13 darbinieki, otrā — 10). Sešās *SCE* ir tikai viens vai divi darbinieki. Četras *SCE* ir norādījušas, ka tajās nav neviena darbinieka.

Tabula. *Esošās SCE (stāvoklis uz 22.11.2011.)*

Valsts	***SCE* skaits**

[15] COM(2011)682: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0682:FIN:EN:PDF .

[16] Pārvaldes struktūra ar tikai vienu administratīvo valdi.

[17] Pārvaldes struktūra ar valdi un uzraudzības padomi.

AUSTRIJA	0
BEĻĢIJA	2
BULGĀRIJA	0
KIPRA	0
ČEHIJA	0
DĀNIJA	0
IGAUNIJA	0
SOMIJA	0
FRANCIJA	1
VĀCIJA	2
GRIEĶIJA	0
UNGĀRIJA	3
ISLANDE	0
ĪRIJA	0
ITĀLIJA	5
LATVIJA	0
LIHTENŠTEINA	1
LIETUVA	0
LUKSEMBURGA	0
MALTA	0
NĪDERLANDE	1
NORVĒĢIJA	0
POLIJA	0
PORTUGĀLE	0
RUMĀNIJA	0
SLOVĀKIJA	7

SLOVĒNIJA	0
SPĀNIJA	1
ZVIEDRIJA	1
APVIENOTĀ KARALISTE	0
***SCE* KOPĒJAIS SKAITS**	**24**